

Ficsku Pál

A szabadság keserű íze

(kis pálfirkák)

*„Az a gép, amit eltérítettem, leszáll
És hogyha megáll, kilépek én...”
Lovasi András*

Palika! Én el akarok válni!

Jó, hozzál még vizet.

Nem érted!? El akarok tőled válni!

Hol az a víz!? Odaég a hús.

Palikaaa! Figyelj már rám! Ez nem vicc! Hétfőn fél hétkor el akarok válni tőled.

Jó, csak ne likázzál, inkább hozd azt a vizet! Vagy tudod mit? Kevergesd addig a húst! Ha odaég, megharapom azt a kis poppódat. Az sem vicc.

Na, ez az! Ezért akarok válni.

Mert odaég a hús? Ezt mondd majd a bíróságon? Tisztelt bíróság. Válásomnak oka, az első, szabad, karanténmentes hétvégén az Emmy nyaralónkban a férjem odaégette a bográcsban a húst, mert nem hoztam neki vizet, pedig úgy könyörgött, mint egy kiszáradt sivatagi vándor, de én mégse hoztam neki vizet, csak a válásról beszéltem, és így keserű lett a palócgulyás. Ezt fogod mondani? Kiröhögnek. Reggel fél hétkor amúgy se érek rá. Ha nem tudnád, minden reggel én csinálom a gyerekeknek a reggelit. Pont reggel fél hétkor. Max tízkor. Esetleg akkor ráérek. A nagy szünetben. Ha lyukasórám lesz utána. Na, várjál! Mégis menj el vízért, addig én leveszem a bográcsot. És hozzál egy pohár bort is.

Klára eddig a teraszon ült, néhány méterre a bográcsból és néhány méterre a konyhai csaptól is. Semmibe nem került volna egy kis vizet vinnie, de egyszerűen nem volt kedve. Hagy szenvedjen a férje. Több mint két hónap után kitört a szabadságvágy belőle. Egyszerűen nem akarta azt csinálni, amit nem akart. Nem akart vinni egy fél kancsó vizet a férjének. Csak ülni akart, egyedül, szabadon, beszívni azt a „tavaszi kerti szagot”, amelyben a tobzódó fák illata keveredett a bográcsok, grillek, szalonnasütések ínycsiklandó, néha égett szagával.

Tudod, megviselt mindkettőnket ez a karantén, mondta este a tóparton Klári. Szokás szerint nekem kellett kibékítenem őket. Két hónapig együtt kellett aludnunk, és Palikára rájött, hogy újabb gyereket akar, nem elég neki kettő. Egyrészt, elmúltam negyven, másrészt, jó egy éve nem hagyja, hogy közeledjek hozzá. Hát akkor vigyen neki vizet, és szüljön neki gyereket az Emmy vízitünder. Ezért mondtam, hogy fél hétkor válunk. Vasárnap délután hazamegyünk, és én este hatra már megyek dolgozni a kórházba, a karantén alatt is törtek a kezek, lábak meg a koponyák. Reggel hatig dolgozok, utána mehetünk a Markó utcába. Nyolcra végzünk, aztán nekem aludnom kell, szabadon, egyedül.

Palika a bográccsal bajlódott, túl alacsonyra akasztotta, és most alákapott a szél, próbálta feljebb rakni, de beakadt a láncba a kampó. Lusta dög ez a Klári, gondolta, amint a teraszon bikiniben napozó feleségére nézett. A karanténra fog mindent, pedig neki is ugyanolyan rossz volt az élete. Klári, amióta megismerkedtek a kórházban, állandóan éjszakás nővér, este hatra megy, reggel hatkor jön, ő meg viszi a két gyereket iskolába, aztán megy tanítani, négy után jön haza, megy a gyerekekért az iskolába. Marad egymásra meg a gyerekekre másfél órájuk. Egyesek szerint ez a hosszú házasság titka, de ilyet csak az mond, akinek nem volt hosszú házassága. Mind a ketten hulla fáradtak, még jó, hogy nem közeledik hozzá. Most meg nemhogy nem hoz vizet, még a bikinifelsőt is levette. Csak úgy kíváncsítja magát. A gyerekek a tóparton fociznak Ótszajderrel meg az ő gyerekeivel, Ótszajder felesége a cigánymeggyfa alatt olvas, ő meg bajlódik a bográccsal, a széllal meg a tűzzel.

Segítek Palikának, eddig a krumplit hámoztam, viszek neki vizet meg bort. A tűz megenyhült, rotyog a hús, Palika a kaprot aprította. Vannak, akik csomóban dobják bele a kaprot, ő inkább aprítja, amikor belekavarja majd a tejfölt, a zöldbab, a kapor, a hús és a lé színe olyan harmóniát áraszt, hogy az embernek szinte nincs is szíve megbontani a merőkanállal.

A szabadságnak nem lehet keserű az íze, mondja Palika. Ülünk a tóparton, Klárával már végeztem, visszament a házhoz a gyerekeket lefektetni, most jön a második etap, holnap meg a közös békéltetés. Évek óta csinálom ezt. Csinálják ezt. Klára egész este a válásról beszélt, meg arról, hogy keserű a leves, keserű minden, keserű ez az egész kurva élet. Palika vitt neki vizet, igya azt, az nem keserű, hagyja az Unicumot másra. Egyébként meg igaza van Klárinak, tényleg keserű az élet. Hiába engedték ki végre Budapestről, nem érez semmit, nem érez semmi szabadságot. Nem változott semmi, ugyanolyan minden, de mégsem ugyanaz. Pedig annak idején minden olyan jól kezdődött, olyan volt, mintha egy hollywoodi forgatókönyvíró írta volna az életüket.

Pálnak volt ez a kis nyaralója, itt a bányató mellett. Mondjuk úgy, szocialista skanzen. Tájéb-hasznosítás. Büszke volt rá, mint apa a fiára, ahogy mondani szokta, én pelenkáztam, én etettem, én itattam, én öltöztettem fel tujával, cigánymeggyel, vilmoskörtével, én ágyasztam meg neki. Na, pont ez a megágyazás, ez lett az öröme és veszte. Pali minden tavasszal megágyazott a kertjének. Amikor a Bükkből lehozza a havat a Télisten (így hívta a legszebb februári hóesést), akkor a friss hóra szórta a biotrágyát és a fűmagot, és amikor elkezdett olvadni a hó, akkor a föld szinte magába szippantotta. Áprilisban már biliárdzöld lett a gyepl.

Jó tizenöt évvel ezelőtt, egy februári hajnalon üldögtünk a józsefvárosi konyhában, amolyan farsangi, hajnali részegségben leledztünk. Egyszer csak Pali felállt, kicsit tántorogva, na, én megyek trágyázni, magához vett egy üveg gint, utána napokig nem láttuk.

Úgy egy hét múlva hajnal négy körül csörgött a mobilom, Pál volt az. Becsajoztam, mondta, hozzá egy nagy doboz bonbonmeggyet, díszcsomagolásban, piros szalaggal, etikettkártyával. Hozzá tollat is. Fekvőbeteg vagyok és szerelmes. A baleseti sebészetem fekszem, eltört a lábam. Azonnal gyere, ülj taxiba, mert Klárinak lejár a munkaideje. Bocs, hogy nem hívtalak eddig.

Nem tudtam, ki az a Klári, és mit kereshet a barátom a baleseti sebészetén, de vettem bonbonmeggyet, díszcsomagolással, etikettel, taxiba ültem, és ke-
restem a kétszázttizenkettes szobát. Már a folyosón éreztem a bűdöst. Olyan
savankás vérszagot. Más nem lehet, gondoltam, csak vér, alvadt vér, vagy
húgy, öregszag, halálszag, hányás, fertőtlenítő, gomba, izzadság, penész. Be-
leborzongtam. Pál begipszelt lábbal feküdt az ágyon, mellette két mankó meg
két zöld műanyag zsák volt. Éreztem, hogy a zsákból árad a szag.

A trágya. Amivel elindult Emmybe. Mint személyes csomaghoz, ragaszko-
dott hozzá, hogy mellé rakják. Hihetetlen, de mindez megtörtént. Magyaror-
szágon. Budapesten. A kétezres évek közepén. Tudod, amikor ott ültem nálad,
hajnalban, többször kinéztem az ablakon, kristályosan hullott a hó. Tudod te
azt, hogy a hópehely a világegyetem leképezése? Tökéletes szerkezet. Érez-
tem, hogy mennem kell, le kell vinnem még aznap hajnalban ezt a két zsák
biotrágyát, kiszórni a hóra, hogy meglegyen nektek az a biliárdzöld gyepp, ahol
nyaranta eszitek a palócgyűsömet. Hazatébláboltam valahogy, felvettem a
vállamra ezt a ganét, futottam a négyeshatos elé, megcsúsztam a zebrán, és
ottmaradtam. Feküdtem a földön, senki nem segített. Gondolom, azt hitték,
részeg vagyok. A trágya meg mellettem. Elment egy mentő, elment még egy, a
harmadiknál örültem, hogy nem megy át rajtam. Talán úgy hat óra lehetett,
abból gondolom, hogy megjelent a zebrán egy közhasznú munkás, egy idősebb
hölgy, no annak rimánkodtam, hogy hívjon mentőt. Aztán elájultam.

Ismertem már a barátom siránkozásait, azt a legegyszerűbb kérdést, hogy
miért akart Budapestről a Bükkaljára biotrágyát cipelni, februárban, hajnal-
ban, részegen, fel se tettem, annyit akartam csak megtudni, hogy ki az a Klári.
Egyszer csak lépéseket hallottam, Pali felült, felkapta a mankóját, fel akart
hirtelen állni, de visszaesett. Egy fiatal, a fehér köpeny alatt felettébb áttet-
sző, csinos ápolónő lépett be. Olyan volt, mint egy kórházi homályból előtűnt
tündér. Ő volt Klári.

Hol a bonbon, kérdezte.

Milyen bonbon, kérdezett vissza Pál, és mielőtt bemutatathatott volna engem,
Klári kivette a kezemből a bonbont, etiketteztül, tollat vett elő a melle fölül, és
ráírta: „Klára nővérnek szeretettel Páltól”.

Mind így szokta, mondta, amiben tudunk, segítünk. Odaadta a lázmérőt, és
elillant.

Csakhogy ebből a mindigszoktából házasság lett. Meg két gyerek.

Megint váltok? – kérdezte Ótszajder, a barátunk, aki szintén hivatalos volt
az első kerti partira, miután leült mellém.

Ja, mondta Palika, de most fél hétkor akar. Eddig volt már fél öt, öt, sőt éjfél
is.

Tudod mit, most menj vissza a házba, bújjál mellé, és mond azt, hogy oké,
Klári, siess majd haza, legyen negyed hét, akkor még alszanak a gyerekek.
A ti korotokban már negyedóra is elég. Újrakezdésül.

Palika hümmögött egy kicsit, felállt, keresett egy lapos kavicsot, kacsázott
még egyet, aztán eltűnt az esti félhomályban.

Ótszajder még utánakiáltott:

Amúgy tényleg keserű volt egy kicsit a gulyás.